

Dominicusfeest-Utrecht, 10 augustus 2014

Bij toeval - met zijn bisschop op reis naar Noord Europa -
komt Dominicus in aanraking met de *katharen* - letterlijk: zuiveren.
Hun geloof is - wat men tegenwoordig ook van hen beweert - niet leuk.
Zij beschouwen alle materie als slecht
en het leven in een menselijk lichaam als de val van een pure geest.
Grote delen van de bijbel verwerpen zij; een feest als Kerstmis
- Gods zoon is als mens onder ons geboren - is voor katharen ondenkbaar.
Dominicus ziet in dat een tegenbeweging van predikers nodig is
die niet alleen het belang van de incarnatie goed *onder woorden brengt*
maar tegelijk de boodschap van Gods nabijheid aan armen en kleinen
ook *zichtbaar maakt* in een bezitloze levensstijl
en die dichtbij de arme levenswandel komt van de katharenpredikers
- die staan bij het volk hoog in aanzien - *bonhommes* worden zij genoemd.
Dichtbij de mensen komen tot wie je je richt: daar gaat het om, toen en nu.

Een ordeskapittel - dat is een beleidsvormende bijeenkomst van de dominicanen – verklaart:

*Wij kunnen alleen dan een woord van hoop (s)preken
wanneer wij van binnenuit de pijn en wanhoop voelen
van hen tot wie wij preken.
Wij hebben geen woorden van compassie,
tenzij wij weet hebben van hun mislukkingen en beproevingen
en deze herkennen als de onze.
Wanneer wij het leven van Gods woord zo delen,
dan worden wij leeg gemaakt en ontvankelijk
zodat er ruimte komt voor de geboorte van een nieuw woord.*

Bij alle inspanning die komt kijken bij het maken van een preek
wordt uiteindelijk het goede woord niet gemaakt, maar geboren.
En er wordt van twee kanten aan gewerkt: prediking in dialoog is het.

Dat laatste wordt aanschouwelijk gemaakt in een verhaal over Dominicus: 'Het gesprek met de herbergier'.

Op een van zijn prediktochten in Zuid-Frankrijk raakt Dominicus aan de praat
met de beheerder van de herberg waar hij overnacht, een kathaar.
het gesprek duurt een hele nacht, en - zo vertelt het verhaal -
tegen de ochtend is de herbergier *gewonnen* - hoort u goed:
de man is *niet overwonnen*, schaakmat gezet met argumenten.
Dominicus heeft zó geluisterd en gepraat
dat diens woorden een weerklank oproepen in de man.
De boodschap van de prediker en het verborgen verlangen van de hoorder
hebben elkaar geraakt, opgewekt, versterkt.
Prediking op de grenzen en over grenzen heen
die verbindingen legt en wegen opent:

dat is de nalatenschap van Dominicus,
een prediking vanuit gebed/contemplatie én vanuit bezinnend gesprek,
vanuit aandacht voor de heilige Schrift én voor eigentijdse stromingen.

Het gaat uiteindelijk *niet om de woorden maar om wat zij overbrengen*

Ik denk aan de indrukwekkende beelden vanuit vliegveld Eindhoven:
de geconcentreerde aandacht waarmee kist na kist werd uitgedragen
de ingehouden emotie op de gezichten van de dragers,
het urenlange zwijgen van de commentator.

De stille beelden brachten over *wat in geen woorden is te vangen:*

eerbied en respect voor dierbaren die bruut uit de lucht waren geschoten
maar nu door duizenden welkom werden geheten en in het hart gesloten;
Woorden zijn niet toereikend, om naar anderen over te brengen
wat zij je waard zijn, waarom zij ertoe doen.

Er zijn *gezichten nodig die aankijken en handen die aanraken.*

Daarom *is het Woord* dat God naar ons wil overbrengen

vlees en bloed geworden, zegt het evangelie van Johannes:

niet enkel de woorden uit Jezus' mond zijn belangrijk,

in heel het leven van deze rabbi, in wat hij zegt én in wat hij doet

spreekt God zich uit naar ons; het woord krijgt een gezicht, handen en voeten

- op alle niveaus van mijn zijn spreekt het mij aan, vraagt het om een antwoord.

In de Dominicaanse traditie is het voeren van het woord belangrijk;

Maar waar de een kan analyseren en benoemen van wat op het spel staat,
weet een ander de boodschap van het evangelie voelbaar over te brengen

naar mensen die beperkt of niet meer in woorden kunnen communiceren.

Prediker/predikster is ieder die aan een ander laat weten en voelen

wat de kern is van Jezus' boodschap :

'Je bent niet waardeloos, sluit je niet op in negativiteit;

je hebt iets te bieden, je bent gewenst.

Ik, ja God zelf die door mij spreekt, we hebben je nodig;

kom, wil je er zijn?'

Jozef Essing o.p.